

UMOWA

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Chińską Republiką Ludową o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i karnych,

podpisana w Warszawie dnia 5 czerwca 1987 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

**RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ**

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 5 czerwca 1987 r. została podpisana w Warszawie Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Chińską Republiką Ludową o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i karnych w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Chińską Republiką Ludową o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i karnych.

Polska Rzeczpospolita Ludowa
i Chińska Republika Ludowa,

pragnąc zacieśnić więzy przyjaźni w dziedzinie współpracy prawnej, z poszanowaniem suwerenności, niezależności, równości praw i wzajemnych interesów, postanowiły zawrzeć niniejszą umowę i w tym celu uzgodniły, co następuje:

Rozdział 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Ochrona prawna

Obywatele jednej z Umawiających się Stron korzystają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony z takiej samej ochrony prawnej, jaka przysługuje obywatelom tej Umawiającej się Strony. Mają oni prawo wytaczać powództwo i składać wnioski do sądów i innych

organów drugiej Umawiającej się Strony na takich samych warunkach jak obywatele drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 2

Zwolnienie od zabezpieczenia kosztów procesu

Sądy i inne organy jednej z Umawiających się Stron, właściwe w sprawach cywilnych, nie będą żądać zabezpieczenia kosztów procesu od obywateli drugiej Umawiającej się Strony, mających miejsce zamieszkania lub pobytu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 3

Zaliczka na koszty postępowania

Obywatele jednej z Umawiających się Stron są zobowiązani do wpłacenia zaliczki na koszty postępowania cywilnego toczącego się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony na tych samych warunkach i w tym samym zakresie jak obywatele drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 4

Osoby prawne

Postanowienia artykułów 1—3 stosuje się odpowiednio do osób prawnych.

Artykuł 5

Zwolnienie od kosztów postępowania

Obywatele jednej z Umawiających się Stron korzystają na tych samych warunkach i w tym samym zakresie jak obywatele drugiej Umawiającej się Strony z całkowitego lub częściowego zwolnienia od kosztów postępowania cywilnego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony. Obywatele jednej z Umawiających się Stron, składający wniosek o całkowite lub częściowe zwolnienie od kosztów postępowania, powinni przedłożyć zaświadczenie wydane przez właściwy organ ich miejsca zamieszkania lub pobytu. Jeżeli wnioskodawca nie ma miejsca zamieszkania ani pobytu na terytorium żadnej z Umawiających się Stron, takie zaświadczenie może wydać przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny państwa, którego obywatelem jest ta osoba.

Artykuł 6

Tryb udzielania pomocy prawnej

1. Sądy i inne organy Umawiających się Stron udzielają sobie pomocy prawnej za pośrednictwem organów centralnych, które komunikują się bezpośrednio.

2. Organy centralne, o których mowa w ustępie 1, zostaną wskazane przez każdą z Umawiających się Stron w drodze dyplomatycznej.

Artykuł 7

Wniosek o udzielenie pomocy prawnej

1. Pomocy prawnej udziela się na wniosek. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej powinien zawierać oznaczenie organu wzywającego i wezwanego, nazwiska i imiona stron, ich obywatelstwo, zawód i miejsce zamieszkania lub pobytu, nazwiska, imiona i adresy przed-

stawicieli, określenie sprawy, w której wnosi się o udzielenie pomocy prawnej. We wniosku należy podać również inne informacje niezbędne do jego wykonania.

2. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej w sprawach karnych powinien ponadto zawierać opis i kwalifikację prawną popełnionego czynu.

3. Na wnioskach o udzielenie pomocy prawnej i innych dokumentach konieczne jest umieszczenie podpisu i pieczęci urzędowej organu wzywającej Umawiającej się Strony.

Artykuł 8

Język

Wymieniane pisma i dokumenty przesyłane w ramach pomocy prawnej będą sporządzane we własnym języku z załączonym tłumaczeniem na język drugiej Umawiającej się Strony lub na język angielski.

Artykuł 9

Koszty pomocy prawnej

1. Umawiające się Strony udzielają sobie wzajemnie bezpłatnej pomocy prawnej.

2. Wzywająca Umawiająca się Strona ponosi koszty podróży i pobytu świadka lub biegłego przebywającego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, wezwanego do stawienia przed sądem wzywającej Umawiającej się Strony. Na wniosek osoby wezwanej właściwy organ wzywającej Umawiającej się Strony wypłaci zaliczkę na te koszty.

Artykuł 10

Odmowa udzielenia pomocy prawnej

Można odmawiać udzielenia pomocy prawnej, jeżeli według stanowiska wezwanej Umawiającej się Strony jej udzielenie mogłoby zagrozić suwerenności, bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu tej Strony. Wezwana Umawiająca się Strona zawiadomi wzywającą Umawiającą się Stronę o przyczynach odmowy udzielenia pomocy prawnej.

Artykuł 11

Prawo stosowane przy udzielaniu pomocy prawnej

1. Przy udzielaniu pomocy prawnej organ wezwany stosuje prawo swego państwa.

2. Organ wezwany może przy udzielaniu pomocy prawnej w sprawach cywilnych, na wniosek wzywającej Umawiającej się Strony, zastosować prawo tej Strony, o ile nie jest ono sprzeczne z podstawowymi zasadami prawa wezwanej Umawiającej się Strony.

Artykuł 12

Definicja

W rozumieniu niniejszej umowy wyrażenie „sprawy cywilne” obejmuje również sprawy dotyczące praw osobistych i majątkowych z zakresu prawa handlowego, rodzinnego i prawa pracy.

Rozdział 2

DORĘCZANIE DOKUMENTÓW, PRZESŁUCHIWANIE
I INNE CZYNNOŚCI W SPRAWACH CYWILNYCH

Artykuł 13

Zakres

Umawiające się Strony doręczają sobie wzajemnie na wniosek dokumenty sądowe i pozasądowe, przesłuchują strony, świadków i biegłych, sporządzają opinie biegłych, dokonują oględzin oraz innych czynności postępowania.

Artykuł 14

Wykonywanie wniosków

1. Jeżeli organ wezwanej Umawiającej się Strony nie jest właściwy do wykonania wniosku, przekazuje go właściwemu organowi i zawiadamia o tym organ wzywający.

2. Jeżeli organ wezwanej Umawiającej się Strony nie jest w stanie wykonać wniosku pod adresem wskazanym we wniosku, powinien on podjąć odpowiednie środki w celu ustalenia dokładnego adresu. W razie potrzeby może on zwrócić się do wzywającej Umawiającej się Strony o nadesłanie dodatkowych informacji.

3. Jeżeli organ wezwanej Umawiającej się Strony nie może wykonać wniosku na skutek niemożności ustalenia adresu lub z innego powodu, zawiadomi on o tym wzywającą Umawiającą się Stronę, wskazując konkretną przyczynę i zwracając jednocześnie dokumenty przesłane przez wzywającą Umawiającą się Stronę.

Artykuł 15

Informacja o wykonaniu

1. Właściwy organ wezwanej Umawiającej się Strony zawiadamia właściwy organ wzywającej Umawiającej się Strony o terminie i miejscu wykonania wniosku, przesyłając w trybie artykułu 6 ustęp 1 dowód doręczenia lub uzyskany materiał dowodowy.

2. Dowodem dokonania doręczenia jest potwierdzenie odbioru, opatrzone datą doręczenia i podpisami odbiorcy i doręczającego oraz pieczęcią organu doręczającego. W wypadku odmowy odbioru dokumentów należy wskazać przyczynę odmowy.

Rozdział 3

UZNAWANIE I WYKONYWANIE ORZECZEŃ
W SPRAWACH CYWILNYCH

Artykuł 16

Zakres

1. Na warunkach przewidzianych niniejszą umową Umawiające się Strony uznają i zezwalają na wykonanie na swoim terytorium następujących orzeczeń wydanych na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, po wejściu w życie tej umowy:

- a) orzeczenia sądowe w sprawach cywilnych,
- b) orzeczenia sądowe w sprawach karnych, dotyczące powództw o odszkodowanie,

c) orzeczenia wydane przez organy właściwe w sprawach spadkowych,

d) orzeczenia sądów polubownych.

2. W rozumieniu niniejszej umowy wyrażenie „orzeczenie sądowe” obejmuje również ugody sądowe w sprawach cywilnych.

Artykuł 17

Dokumenty dołączane do wniosku

Do wniosku o uznanie lub zezwolenie na wykonanie orzeczenia należy dołączyć:

- a) uwierzytelniony odpis orzeczenia; jeżeli z orzeczenia nie wynika, że jest ono prawomocne i wykonalne należy dołączyć zaświadczenie sądu, że orzeczenie to jest prawomocne i wykonalne,
- b) dowód dokonania doręczenia orzeczenia albo inny dokument zastępujący doręczenie,
- c) zaświadczenie sądu stwierdzające, że strona przegrywająca została prawidłowo wezwana, a w razie braku zdolności procesowej lub jej ograniczenia — dokument stwierdzający, że strona ta mogła być należycie zastąpiona,
- d) uwierzytelnione tłumaczenie wniosku i dokumentów wymienionych pod lit. a)—c) na język wezwanej Umawiającej się Strony albo na język angielski.

Artykuł 18

Postępowanie o uznanie lub zezwolenie na wykonanie
orzeczenia

1. Wniosek o uznanie lub zezwolenie na wykonanie orzeczenia może być przesłany przez sąd jednej z Umawiających się Stron do sądu drugiej Umawiającej się Strony w trybie artykułu 6 ustęp 1. Wniosek taki może być także złożony bezpośrednio przez stronę we właściwym sądzie tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane lub wykonane.

2. W postępowaniu o uznanie lub zezwolenie na wykonanie orzeczenia sąd ogranicza się do zbadania, czy orzeczenie odpowiada warunkom wynikającym z postanowień niniejszej umowy.

Artykuł 19

Skuteczność uznania i zezwolenia na wykonanie

Z chwilą uznania lub zezwolenia na wykonanie orzeczenia wywiera ono takie same skutki, jak gdyby było ono wydane przez sąd, który uznał lub zezwolił na wykonanie orzeczenia.

Artykuł 20

Odmowa uznania i zezwolenia na wykonanie

Orzeczenia sądowe wymienione w artykule 16 nie będą uznane i nie zezwoli się na ich wykonanie, jeżeli

- a) według prawa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane lub wykonane sądowi, który wydał orzeczenie, nie przysługiwała jurysdykcja w sprawie,
- b) według prawa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie zostało wydane, orzeczenie to nie jest prawomocne i wykonalne,

- c) według prawa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie zostało wydane, strona przegrająca nie została prawidłowo wezwana przez sąd,
- d) strona była pozbawiona możliwości obrony swych praw, a w razie ograniczenia zdolności procesowej lub jej braku — należytego przedstawicielstwa,
- e) na terytorium tej Umawiającej się Strony, na którym orzeczenie ma być uznane lub wykonane, zostało wydane wcześniej prawomocne orzeczenie w tej samej sprawie między tymi samymi stronami lub postępowanie w takiej sprawie jest w toku albo prawomocnie uznano orzeczenie wydane przez sąd trzeciego państwa w takiej sprawie,
- f) uznanie lub wykonanie orzeczenia byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami prawa lub porządku publicznego tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane lub wykonane.

Artykuł 21

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń sądów polubownych

Umawiające się Strony uznają i wykonują orzeczenia sądów polubownych wydane na terytorium drugiej Umawiającej się Strony zgodnie z Konwencją o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 10 czerwca 1958 roku.

Rozdział 4

DORĘCZANIE DOKUMENTÓW, PRZESŁUCHIWANIE I INNE CZYNNOSCI W SPRAWACH KARNYCH

Artykuł 22

Zakres

Umawiające się Strony doręczają sobie wzajemnie na wniosek dokumenty sądowe i pozasądowe, przesłuchują podejrzanych, oskarżonych, pokrzywdzonych, świadków i biegłych, sporządzają opinie biegłych, dokonują oględzin, przeszukań oraz dostarczają inne dowody.

Artykuł 23

Wykonywanie wniosków i informacja o wykonaniu

Postanowienia artykułów 14 i 15 stosuje się odpowiednio do doręczania dokumentów, przesłuchiwania i innych czynności w sprawach karnych.

Artykuł 24

Odmowa udzielenia pomocy prawnej w sprawach karnych

W sprawach karnych można ponadto odmówić udzielenia pomocy prawnej, jeżeli:

- a) według stanowiska wezwanej Umawiającej się Strony czyn będący podstawą wniosku jest przestępstwem o charakterze politycznym lub przestępstwem wojskowym,
- b) czyn będący podstawą wniosku nie jest przestępstwem według prawa wezwanej Umawiającej się Strony,

- c) podejrzany lub oskarżony jest obywatelem wezwanej Umawiającej się Strony i nie przebywa na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony.

Artykuł 25

Informacje o wyrokach

Umawiające się Strony przesyłają sobie wzajemnie wyciągi z rejestru skazanych lub odpisy prawomocnych wyroków skazujących, wydanych przez ich sądy wobec obywateli drugiej Umawiającej się Strony.

Rozdział 5

POSTANOWIENIA RÓŻNE

Artykuł 26

Wymiana informacji prawnych

Umawiające się Strony udzielają sobie wzajemnie na wniosek w trybie artykułu 6 ustęp 1 informacji o prawie i praktyce sądowej ich państw, jak również przesyłają sobie wzajemnie publikacje dotyczące nauki prawa.

Artykuł 27

Zwolnienie od legalizacji

Dokumenty sporządzone lub uwierzytelnione przez sąd lub inny właściwy organ jednej z Umawiających się Stron i opatrzone pieczęcią urzędową nie wymagają legalizacji w celu korzystania z nich na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 28

Ochrona świadków i biegłych

1. Świadek lub biegły, bez względu na posiadane obywatelstwo, który stawił się na wezwanie przed sądem drugiej Umawiającej się Strony, nie może być na terytorium tej Strony pociągnięty do odpowiedzialności karnej i pozbawiony wolności w jakiegokolwiek formie w związku z przestępstwem popełnionym przed przekroczeniem jej granicy państwowej lub w związku z ich zeznaniami lub opiniami albo w związku z czynem będącym przedmiotem postępowania.

2. Świadek lub biegły traci ochronę przyznaną mu w ustępie 1, jeżeli mając taką możliwość nie opuści terytorium wzywającej Umawiającej się Strony w ciągu 15 dni, licząc od dnia następnego po zawiadomieniu go przez organ wzywający, że jego obecność nie jest potrzebna.

Artykuł 29

Stosowanie umowy

Wszelkie trudności, które powstałyby przy stosowaniu niniejszej umowy, będą rozwiązywane w drodze dyplomatycznej.

Rozdział 6

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 30

Ratyfikacja i wejście w życie umowy

Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i wejście w życie po upływie trzydziestego dnia od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Beijing.

Artykuł 31

Wypowiedzenie umowy

Umowa niniejsza zawarta jest na czas nie określony. Może być ona wypowiedziana w drodze notyfikacji przez

każdą z Umawiających się Stron. W takim wypadku utraci ona moc po upływie dwunastu miesięcy od dnia wypowiedzenia.

Sporządzono w Warszawie dnia 5 czerwca 1987 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i chińskim, czy czym obydwa teksty mają jednakową moc.

Na dowód czego pełnomocnicy Umawiających się Stron podpisali niniejszą umowę i opatrzyli ją pieczęciami.

Za Polską
Rzeczpospolitą Ludową
Jan Majewski
Wiceminister Spraw
Zagranicznych

Za Chińską
Republikę Ludową
Qian Qichen
Wiceminister Spraw
Zagranicznych

Po zaznajomieniu się z powyższą umową Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że jest ona przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie dnia 1 października 1987 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *W. Jaruzelski*

L. S.

Minister Spraw Zagranicznych: *M. Orzechowski*